

30 ԲԱՐԱ

ՄԷՃՄՈՒՄԻ ԱՆՊԱՐ

30 ԴԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-I-AHBAR

65 Grand rue de Péra, Taksim, 65

Ս.ՊՈՒՆԷ ԶԻՆՍԱՐԷՆԻՍՈՐ ՍԵՖԵՐԻ 6 ԿԱՅՐՈՒ
ԿԻՆԵՄԱՏՈՐ ԻՅԻՆ ԴՐՈՇ 60
ԹԱՐԻՍ ԻՅԻՆ 85
ՄԷՃՄՈՒՄԻ ԷԶԵՎԱՅԻՐ ԻՅԻՆ ՖՐԱՆԿ 20 40

ՀԱՐՈՇԷՆՆԵՐԻ ՎԷ ՀՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ

ԿԻՆԵՄԱՏՈՐ ԻՅԻՆ ԴՐՈՇ 60

ԹԱՐԻՍ ԻՅԻՆ 85
ՄԷՃՄՈՒՄԻ ԷԶԵՎԱՅԻՐ ԻՅԻՆ ՖՐԱՆԿ 20 40

مجموعه اخبار

ك اوغل قسم جادى نوسرى

ԲԱՅ ՆԱՄԱԿ ՀԱՃԸՆԷՆ ԱՌ ԳԵՐԱՊԱՅՄԱՌ Ս. ԹԵՐԶԵԱՆ

Կ. Պօլսէն Հոռմ չի գնացած՝ և նոյն իսկ Հոռմէն Ձեր վերադարձը շատ արեւելի ազդեցութիւն ձգած է Կ. Պօլս և թէ չըջակայ բոլոր Հայ-Կաթողիկոսներու արտին մէջ։ Պօլսայ թերթերը շատ ցաւաւ ի կը նկարագրեն այդ գործածները։ Եւ ի՞նչ Եկեղեցւոյս մը, նոյն իսկ աշխարհական մը իսկ չէ վայել։ Եւսկայն կը դարձանք թէ որքան համբերութիւն ունիք Դուք և կը մարտնչէք այդ Ձեր գլխաւն Կաթողիկոսները։

Սրբազան, ի հարկէ չէք մոռցած երբ Դուք ուղանանք ուղի առաջնորդուեցաք Կաթող. գահուն։ Երբ մնացել էր որ պիտի պաշտուէիք իբր մարգարէ մը։ անշուշտ Ձեր փափակ սիրտը կը մտաբերէր և Դուք ի ներքուստ խեղճ ժողովուրդ՝ անգլոսակցօրէն կ'ընէ՝ կ'ընէիք, բայց այսօր այն ժողովուրդն է կրկին որ կ'ընէ՝ հեռացնել Ձեզ նոյն գահէն, և չունենալ Ձեզ պէս հովիւ մը։ Ի՞նչ մեղադրէք Սրբազան այս Ձեր գլխաւն եկածները և քաջածնորդ տակաւին այժմու Ձեր մեղքերն ինչ, և Դուք այսօր որ կ'ընէք Տիգրիսի թափին բանեցնել, դա հին Ձեր սովորութիւններն են, և արդէն վարժ էիք հին Ռէփրմական օրերուէն ինչիւնք դարձնել ու բանեցնել Աստանայի մէջ։

Սրբազան, Կ. Պօլսայ ժողովուրդը մէկդի, մեկը Կրկնեցի Հայ-Կաթողիկոսն տարօրինակ կ'ըզայինք Ձեր Կաթողիկոսացու մը ու մենք մեր մէջ, բազմին խաղաղութեան կը գուշակէինք։ Բայց Դուք բազմը, բնութիւնը իսկ անշուշտ խեղճալով խեղճ ժողովուրդին, բարին ու չարը դանդաղանք ուղեց, արդէն չկայ ու ի՞նչ մի գաղտնիք որ ուշ կամ կանուխ դուրս չկայի։ Եզտակար լինել կ'սպասուէր Ձեզմէ, պաշտուել ու սիրուել։ Եւ շատ մեծ հարուած է այս համայն ժողովուրդին, անշուշտ Երկինք իսկ յուսահատութեան մէջ ինկած է, չկայ մի դարման, չկայ մի ամբողջ դեղ, որ այս թընչուած ժողովուրդը որոնէ։

Կաթողիկոսական պաշտօնով ամենուն հար պիտի լինէիք և ըստ Ձեր բերնի խօսուածքներուն աստուածային մի պարգեւ էր Ձեր պաշտօնը իրաւունք ունէիք։ Բայց երբ Դուք ժողովուրդը զիջել չկրնաք ընդհանր, չենք հասկնար որ Երկինք ինչպէս պիտի յաշտօնէ ու պիտի վարձատրէ։ Ժողովուրդին մի քիչ կարող էք բռնուս թիւն փորձել, թէեւ ելք մը չկրնաք ունենայ, սակայն Երկինքի վրայ անկարելի է, ուստի Երկինք իր վրէժը որ անայս պէս ժողովուրդի ձեռքով է որ պիտի կատարէ, և Դուք տակաւին անտարբեր մը նալու կը ճգնէք։

Սրբազան, Ձեր տարիքը բաւական անց է, և շատ մը փորձառութիւններ ունիք։ (Գոր ի՞նչ կրկնէիք օլմազ)։ Ժամանակին ընտրուեցաք անգլոսակցաբար։ Եւ անշուշտ այսօր որքան ալ անուշ լինիք, ժողովուրդին շատ լեզու անհամ կը թուիք։ Եւսկայն ինչպէս Ձեր խիղճը ու պաշտօնը կը ներէ որ պայտար մղէք ու բռնի Կաթողիկոս մնալ ուղեք, ժողովուրդին զըլուսուն վրայ, ինչպէս պիտի պաշտօնավա-

րէք, ինչպէս Ձեր խիղճը հանգիստ պիտի զգաք։ անկարելի բան։ Եւստի կարծեմ թէ ալ ժամը հասած է, առօք փառօք քաջաւի աղ ծանր պարտականութիւնէն։ Թաղ սուրներ, Կայսրներ, Պատրիարքներ, Եկեղեցւոյս և պաշտօնեայնէր, ամենքն ալ ժողովուրդին ձեռքն են։ Եւ չեցէք մէկ անգամ Սպառնալ Համիտի ընդհանրապետութիւնը, ուշ չեղանք իր անկումը։ Կաթողիկոս մը իր ժողովուրդներով Կաթողիկոս է։ Երբ ժողովուրդը դէմ չէ, արդեօք Դուք որոնց Կաթողիկոս պիտի ըլլաք։

Աստանայի ցաւալի աղէտին ժամանակ ու անկէ վերջ հոս հոն երբ Դուք սուտ արցունքներ թափեցիք, անմեղ ժողովուրդը ահա սխալած բարձրացուցին Ձեր պատիւը։ Երանի թէ գիտակցութիւնը ունենայիք։ Ի՞նչ ժողովուրդին համակրէիք և հին Աստանայական Ձեր բնութիւնը մէկդի ձգելով, անոնց ցաւերուն ու ցեղանքներուն դարման լինէիք։ Սակայն Դուք, Կաթողիկոսական աթոռի բարձրացումէն սկսեալ պայտարի ու բռնութիւն բանեցնել ուղեցիք, և երկրին փափուկ ժամանակին զՁեզ մի քիչ նեղը ինկած տեսնելով ձգեցիք Կ. Պօլսը և գնացիք Վաթիկան, աստակոյս ընկու ժողովուրդին արգար գնացատները։ Եւ գիտէ ինչ դուք լարեցիք իտալիայի մէջ արան եակներով։ Կրկին Հայ-Կաթողիկէ ժողովուրդին գլխաւն փորձանք դառնալու եկաք Պօլսի Ո՛հ, Աստուած իմ, Ազգին չէնք քիչ մնացել է որ Ձեր անձնականին վերագրէք, և ապա յաջա կառավարութեան, հրաժարականը պահանջող ազնիւ ժողովականներուն տեսակ տեսակ մօր լսել ուղեցիք։ Սրբազան, այս մասին ալ ուրիշ ըսելիք չունիմք։ Աստուած թողութիւն շնորհսցէ բազում Ձեր տաք-տեքանքներն։

Սրբազան, ժամանակին առանց ժողովուրդի հաւանութեան, վարդապետներ, քահանայներ ձեռնադրեցիք։ Եւ զանազան պէս շարժեցաք, փորթի կազմեցիք և երբ Ձեր վարդապետներէն ամանք հակառակեցան զաղափրանքը՝ կարգալուծ ըրէք։ Ինչպէս է Ձեր թուեցի Տ. Յովնանէն Մ. Վ. Գարանիքիւնի պէս կարող մէկը, տարինքով ճգնեցիք, և ահա այսօր այն վարդապետն է որ կը հրաժարի ու կը դիմէ Հայ Հոռուաւորչական եկեղեցին։ Ան թիւ են Ձեր թերութիւնը, աւելի լաւ էր պարզ Եկեղեցւոյս մը մնալ՝ քան թէ Կաթողիկոս, Ազգին գլխաւն անեղ մի փորձանք։

Կ. Պօլսայ պատուարժան վարդապետներ և բոլոր ժողովականները ժողովուրդին պաշտպաններն են։ Խղճի դէմ չէ իրենց ըրածները։ Իրաւացի ու արդարացի են, ժողովուրդին ցաւերը դարմանուել ուրիշ կերպ չէ կարելի։ Ըսկ Ձեր հրաժարականը։

Ու մենք քիչուր Հաճեցի Հայ-Կաթողիկոս պարտականութիւն կ'ըզանք բարձրացնելու մեր բողոքի ձայները Պօլսայ ազնիւ ու արդարացի բողոքի ձայներուն հետ։ Կրնաք յարգել ու պիտի սիրենք զՁեզ երբ ազնուութիւնը կ'ունենաք առանց ուրիշ ցաւերու տեղի տալու, հրաժարի Կաթողիկոսութեան ծանր պաշտօնէն։ անշուշտ ազատ էք ուր որ կ'ուղեք երկաւր։ և անշուշտ պիտի ներէք Ձեր

ժողովուրդին բողոքներուն, զի նրանք ապերախ չեն, գիտեն գնահատել եթէ երբէք Դուք գիտնայիք։

Սրբազան, Ձեր պաշտօնը հոգեւորական է։ Կոչուած օրինաց հնազանդին։ Ձեր մէկ երեսը զարնողին միւսն ալ դարձուցէք կը պատուիք և գիտէք Ձեր երեսին ու պաշտօնին ձեռք երկնցնողները հազարաւորներ են։ Եւ մասնաւոր մասաւորական դասակարգը, գիտցած լինիք, որ արդի ալ բռնութիւն բանեցնէք, դուք լարեք Ձեզ չարողներուն, չպիտի կրնաք մնալ Կաթողիկոս, Հայ-Կաթողիք ժողովուրդէն։ Թողէ՛ք ու խղճեցէ՛ք սրբազան։ Ազգը, ժողովուրդը, երկիրը իր ցաւերը ունին արդէն։ Ձեր այս ըրածները շատ սուղի կը նստին և ապագայ սերունդը ու պատմութիւնը անէծքներով պիտի լինեն Ձեր անունը։

Հանրեցի Հայ-Կաթողիք
ԱՐՄԵՆ ԵՐԻՐԻՆԵԱՆ
Հաճեմ, 15 Յունւար 1912

ՀԱՃԸՆՏԱՆ ՄԷՓՈՒՊ

«Ճէրիտէի Եարգելի»-ն 8004 Ն. լը Երևանէն տեղի Գ. Գ. Իմզալը պէտքուն միւսթէյիւնով, մէքէյ խառնուստան զայրիւն, հազարաւոր բէք երազ օլտուղնտան, մօլմայր Էֆէնտի իմզալը թանթրտա եաղմաւ հիւսալ իթմի տրի։

Մէրգուլ Էֆէնտիւն արա սըրա «Ճէրիտէի Եարգելի»-ն սիւթնալը լիսանք քեաղիւ իլէ աղտեմէ Ա. Բ. չիմաի իսէ Գ. Գ. Իթմալը պոնտան սօնրա տալի Ե. Զ. Իմզալը միլլէթիէ գարը հազարթմալ մէքալէր եաղմալը մէմուլ, չիւնք քիչպտն սաղմալ, ալէ ումուլ բէտրիւնի, պիզալթ քէնտիւնի, թէալլիւթալը, եւ տա մէնաֆի չալսիլէրիտէ մէտար օլան էլիսալ սալիսէի մէտն Էթմէթալ իլպարէթ օլմուլ տըր։ Թարիթ ու թաֆալիէ հաճեթ եօգ տըր։

Մուսալի Էֆէնտի, սապըք Քաղաքական ժողովըն միւտտէթի եաղմալ իլմալ օլմալը, պիւ սէնտէն պիւրու մէքգուտ իտուկի՝ Բալթիլիլիսէնք քէնտէ գըլընան միւթէտալթ թէլէկալթալթալ միւսթէյան օլաճաղմալ, պու անէ գա. տար եէնի ինթիլապալթալ սիւրիւնէմէտէ գալմալընէն Եսպալը պաղը էլիլա. սըն մաղսէտլէրիւն էրմէլէ, վէ Տ. Պետրոս վ. Սարաճանըն չիմէթի իլէ արգուլալընա մուվաֆթը՝ միւնէտտէն պիւ Բաղաքական ժողով թէլլիլ օլմալը իտի։

Ազգային Սամանագրութիւն անքա. մընա, միլլէթի մէտնալ պոնտանալար հիլ պիւ միլլի մէնթալ ինթիլապալ հազգ վէ սէլաիլէթիլ օլմալը մուհարրէր վէ իսայի սէլաիլէթիլ թէլլիլիլ իլէ Բաղաքական ժողովընալ պոնտանալ հազգալը օլմալը խառնուստան միւրա. ճաւալար օլմալը իլէն, մալթիլթէսիլ պիւ սէմէրէիլ միւնթիլ օլմալը տըր։

Տ. Պետրոս վ. ին խոտ ըլլէ իլէ եէնի թէլլէթիլ իտէն Քաղաքական ժողով աղալընըն միւսթէյալընտան մաա. տալըն մէմէթիլթիլթէն նէ տէրէնէն նա-

մուս վէ իթիլալը օլտուղալը թարիթ լիւղուլ եօգ. պաղլալըն պիւ թէլլիլ ալէլ էքսէր սապանտան աղալալ գա. տար Առաջնորդ Հայրըն խանէտէ գահ. վէ իմէթալն մաալալ պիւ կէնա խոտէմալը հաճեթիլ սըպաթ իթմէթիլ կէթիլլէթալ տըր։

Այրիլանալըն վէ սալի բարալար մաղսէտիլ խոտէթ իտէնք իլէն, Տ. Պետրոս վ., մալալիլ էֆէնտիլն անապը նաճուլ թապիլթալ պոնտան Բաղաքական ժողով աղալընալ պիւ ֆալիլ վէրմիլ խոտէթ տէ մէյտանտա տըր։ Առաջնորդըն չալսալըն գարը մուլ խալիլիլ պոնտանալալ զիւտէնք քէնտի մէնաֆիլ չալսիլէրիլ արանալ վէ միլլէթին հոգուլըն բայիմալ էտիլ, Հայր Սուրբ իլթալ չալլան մէնաֆաթ. բէթիլ քիմսէլէրէ մալալիլիլ վար տըր։ Հիլ պիւ քիմսէ, Քաղաքական ժողով աղալընալ միւնթիլիլ օլմալընալ չալլմալը տըր։ Կաթիլ մալալիլ թէնալիլ օլտուսան զէվաթ՝ մէմալիլ սալթէյալէ ինթիլալ օլտարալ, պիւր պիւրիլ իսթիլիլալըն վէրմիլ իլէն, Առաջնորդըն իլէնալ իլէ օնտալ պիւր գալալ էթմիլ տըր վէ հիլ պիւրիլ տէ եալթալալ մալը տըր։ չիւնք օ զէվաթն ճիւլէթի տէ անապը նաճուլ, թիւնալ, սալթէ, միւթթէյալ օլմալը, ալընըն թէրի իլէ չալլալալ, մէրմէն եալանալ, կէրէք մաալիլ վէ կէրէք մալնէլիլիլ իլէ միլլէթիլ խոտէթ էլիլիլ տըր։ Եւ թալանալ թապիլթիլ էթիլ սիւտէթալ, զէվաթնալ Էթիլիլ իլին Առաջնորդըն իլթալ էտիլ, զէվալը միլլէթին կէոլ եալալըն իլէ թալա. տըր մէկալիլ տօղրուտան, եւ ասա տօլալըն իլէ քէնտիլէրէ մալ էտէրէր։

Մէմալալ.՝ Մուսալիլ Էֆէնտիլն բէտէրի, էքսէրիա Քաղաքական ժողով ա. տեսալիլ օլտալ, 3 տէնէ մալալալ մէքալընալ օլտալ միլլէթ էթալալընալ գանալընալ, օղլալ նալմալ 400 լիւրալ լըգ պիւ սէնտալալը։ զէման միւրուրիլ իլէ Ս. Յակոբ վանըն չարուլ ֆոնընըն 2 սէնթիլ իմալըն բէլիլնալ ալալընալ մալալ սէնտէ մալալիլ թալթալ իսթէր. մէրգուլըն պիւ պէտէլ 400 լիւրալ ալմա. սընալ ումուլ Հաճեմ էրմէիլ ճիւլիլիլ հիլնալալ կէլիլ, վէն. Տ. Ս. Սալալ կաթողիկոս հազարթիլ միւրաճալթիլ, իսպալիլ չիմալիլ Հալէլ Առաջնորդը Տ. Ներսէս Եկեղեցւոյս պալալալ կէլիլէք, պիւ թալթիլ էֆէնտիլ միւմալիլ էլիլալ սէնտալ ալալալ, միլլէթիլ թէնալ կիլ իլէր։

Իլիլիլ.՝ Տէլըն իսթիլալալալ երիլնալ միւսթէյալ զալըն, քէնտիլնալ ու. ֆալ պիւ գալ զէնիլիլիլ, «Սիլ զօմիլթէ թէլլիլ իտիլալընալ. սիլիլ իսպալ իտէրմ. 20-50 էր լիւրալ վէրիլիլ» տէլէրէք թէնտալալ մալալէլ էթիլիլ պոնտընըն տա մէյտանտա տըր։

Իլիլիլ.՝ Ումուլ Միւսալալ մէքալթալ չալիլալալալալալ տալալիլիլ պոնտան օնտալ զրուլալ, էն ֆալթիլ թալթալ վէլթիլիլ հոտէլ, երիլ մալալիլ է. ֆէնտիլն 3 պիւրալալալալալալալալալալ վէնէթալ իտուկիլիլ, կէրէք Միւսալ Տընորէրի, կէրէքսէն առաջնորդ Հայր Սուրբ.

Ժատրիաթէ թատրիկ զըընմըշ տըր
Արաւ էք. Ինճիսնա՛ն Երմէնի միւլի
տաշարմզըն Երեսի, ժողովնտա, Մէշ
լիւի միւլմիդ վէ ճէմաթմըզ հազըզ
տա իզհար օլընա թէվէճնիսն մէնիս
պէնանը թէշէքքիւր Իսիմէսին թէլ
իթմիշ տըր:

Սահիպի իմբիեազ վե
Միսիրը մեաուր դագերա
ՅՈՎԷ. ԹՕԼԱՑԵԱՆ
Ի Տ Ա Բ Է Խ Ա Ն Է
Պիղղունեսա Թագախի Գառնիսի Ն. 65